

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive research) มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ คือ โครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาล และการใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วย ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล คือ ความผูกพันต่อองค์การของพยาบาลและปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาลกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยในด้านความสามารถในการปรับตัว การผลิตและบริการ และความพึงพอใจในงาน ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาค้นครั้งนี้เป็นพยาบาลประจำการที่ปฏิบัติงานในแผนก อายุรกรรม ศัลยกรรม กุมารเวชกรรม สูตินรีเวชกรรม หอผู้ป่วยหนัก หอผู้ป่วยพิเศษ และจักษุ โสต ศอ นาสิก ปฏิบัติงานอยู่ในแผนกนั้นมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี มีสถานภาพเป็นข้าราชการ ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified sampling)

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล เป็นแบบสอบถามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ จำนวน 1 ชุด มี 4 ตอน ซึ่งมีสาระสำคัญดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคลของพยาบาลประจำการ จำนวน 9 ข้อ

ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการในด้าน ความสามารถในการปรับตัว การผลิตและบริการ และความพึงพอใจในงาน ตามแนวคิดของ Steers (1977) และของ Hoy and Miskel (1991) จำนวน 34 ข้อ เป็นแบบประเมินค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 3 เป็นแบบสอบถามการรับรู้ปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ ในด้าน โครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาล และการใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วย ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวคิดของ Steers (1977) จำนวน 20 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

ตอนที่ 4 เป็นแบบสอบถามการรับรู้ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล ในด้าน ความผูกพันต่อองค์การของพยาบาล และปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาล ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเองตามแนวคิดของ Steers (1977) จำนวน 23 ข้อ เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ

การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ โดยนำไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านการบริหารการพยาบาล และผู้เชี่ยวชาญในด้านประสิทธิผลขององค์การ ทั้งในสถาบันการศึกษาและในสถาน

บริการพยาบาล จำนวน 8 ท่าน ตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา แล้วนำข้อเสนอแนะดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขแบบสอบถามร่วมกับอาจารย์ที่ปรึกษา หลังจากนั้นจึงนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Tryout) กับกลุ่มทดลองที่มีคุณสมบัติเหมือนกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาคือ พยาบาลประจำการในโรงพยาบาลราชบุรี จำนวน 30 ท่าน และนำคะแนนที่ได้ไปวิเคราะห์ข้อคำถามเป็นรายข้อ และหาค่าความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์ครอนบาคแอลฟา (Cronbach's alpha coefficient) ได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในแต่ละตอนดังนี้คือ แบบสอบถามประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ แบบสอบถามการรับรู้ปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ และแบบสอบถามการรับรู้ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล เท่ากับ 0.86, 0.80 และ 0.81 ตามลำดับ ภายหลังการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามในแต่ละตอนใหม่โดยได้ค่าความเที่ยงของแบบสอบถามดังนี้ แบบสอบถามประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ แบบสอบถามการรับรู้ปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ และแบบสอบถามการรับรู้ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล เท่ากับ 0.82, 0.85 และ 0.85 ตามลำดับ

การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีการไปส่งด้วยตนเองจำนวน 5 แห่ง และส่งไปกลับทางไปรษณีย์จำนวน 9 แห่ง โดยส่งแบบสอบถามไปทั้งสิ้น 420 ฉบับ ได้รับการตอบกลับจำนวน 409 ฉบับ เป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์สามารถนำมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ 386 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 91.90 ของแบบสอบถามที่ส่งไป

การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้คอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป (SPSS/FW Version 7.5) คำนวณหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน

โดยมีสมมติฐานการวิจัยคือ

1. ปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ ซึ่งได้แก่ โครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาลและการใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ดังนี้

1.1 โครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

1.2 การใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2.ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล ซึ่งได้แก่ ความผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลและปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาล มีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ดังนี้

2.1 ความผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

2.2 ปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข

5.1 สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสามารถสรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

5.1.1 ลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง (ตารางที่ 6) พบว่า มีอายุระหว่าง 31-35 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 26.7 รองลงมา คือ อายุระหว่าง 21-25 ปี คิดเป็นร้อยละ 23.8 โดยมีกลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมากกว่า 40 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.1 ส่วนมากมีสถานภาพโสด คิดเป็นร้อยละ 56.5 รองลงมา มีสถานภาพสมรส คิดเป็นร้อยละ 41.5 มีรายได้อยู่ระหว่าง 10,001-15,000 บาท มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.4 รองลงมาอยู่ระหว่าง 5,000-10,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 39.1 และมีรายได้มากกว่า 20,000 บาท น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.1 มีวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือเทียบเท่ามากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 98.4 ส่วนใหญ่มีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยระหว่าง 1-5 ปี คิดเป็นร้อยละ 58.3 รองลงมาอยู่ระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 3.4 และมีประสบการณ์ในการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วยมากกว่า 15 ปี น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 3.4 โดยระยะเวลาในการปฏิบัติงานในโรงพยาบาลอยู่ระหว่าง 1-5 ปี มากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 39.1 รองลงมาอยู่ระหว่าง 6-10 ปี คิดเป็นร้อยละ 25.6 และน้อยที่สุดคือ มากกว่า 15 ปี คิดเป็นร้อยละ 10.1 ซึ่งมีตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับ 7 มากที่สุดคิดเป็นร้อยละ 23.6 มีตำแหน่งพยาบาลวิชาชีพอยู่ในระดับ 5 น้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 16.8 ส่วนแผนกที่ปฏิบัติงานมากที่สุดคือ แผนกศัลยกรรม คิดเป็นร้อยละ 23.8 และน้อยที่สุดคือ แผนกกุมารเวชกรรม คิดเป็นร้อยละ 11.9

5.1.2 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยคัดสรรด้านองค์กรคือ โครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาลและการใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วย ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคลคือ ความผูกพันต่อองค์กรของพยาบาลและปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาล สำหรับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ จะมีองค์ประกอบในด้าน ความสามารถในการปรับตัว การผลิตและบริการ และความพึงพอใจในงาน พบว่า

5.1.2.1 ปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ (ตารางที่ 7)

ปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ ในด้านโครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาล พบว่า โครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66

ปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ ในด้านการใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วย พบว่า การใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.57 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.54

5.1.2.2 ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล (ตารางที่ 8)

ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล ในด้านความผูกพันต่อองค์การของพยาบาล พบว่า ความผูกพันต่อองค์การของพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.88 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.55

ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล ในด้านปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาล พบว่า ปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาลตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.78 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.41

5.1.2.3 ประสิทธิภาพของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ (ตารางที่ 9)

ประสิทธิภาพของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ในด้านความสามารถในการปรับตัว พบว่า ความสามารถในการปรับตัวมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.85 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66

ประสิทธิภาพของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ในด้านการผลิตและบริการ พบว่า การผลิตและบริการมีค่าคะแนนเฉลี่ย 4.05 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.49

ประสิทธิภาพของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ในด้านความพึงพอใจในงานพบว่า ความพึงพอใจในงานมีค่าคะแนนเฉลี่ย 3.75 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.46

5.1.3 ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยคัดสรรด้านองค์การและด้านบุคคลกับประสิทธิภาพของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ได้ผลการวิเคราะห์ ดังนี้คือ โครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาล การใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วย ความผูกพันต่อองค์การของพยาบาลและปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาล (ตารางที่ 10) มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.606, 0.439, 0.500$ และ 0.589) ตามลำดับ กับประสิทธิภาพของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

5.2 การอภิปรายผลการวิจัย

5.2.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัตสรรด้านองค์การ ปัจจัยคัตสรรด้านบุคคล กับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ

5.2.1.1 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัตสรรด้านองค์การกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ

จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทั้ง 2 ด้านของปัจจัยคัตสรรด้านองค์การ คือ โครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาล และการใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วย (ตารางที่ 10) มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.606$ และ 0.439) กับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการในทุกด้าน คือ ความสามารถในการปรับตัว การผลิตและบริการ และความพึงพอใจในงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 1.1 และ 1.2 ดังนี้

โครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ กล่าวคือ ถ้ากลุ่มงานการพยาบาลสามารถมีการบริหารจัดการให้มีโครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาลที่มีความชัดเจนมีความเหมาะสม ก็จะทำให้เกิดการเอื้อประโยชน์ต่อการปฏิบัติงานภายในหอผู้ป่วยอย่างแท้จริง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ Miskel, Fevurly และ Stewart (1979); Miskel, Mc Donald และ Bloom (1983) ที่พบว่า โครงสร้างองค์การ การประสานงาน และกระบวนการปฏิบัติงานขององค์การ มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลขององค์การ และการศึกษาของ Moirarty (1989) ที่พบว่า โครงสร้างองค์การมีความสัมพันธ์กับประสิทธิผลขององค์การ และเมื่อทำการพิจารณาองค์ประกอบของโครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาลเป็นรายข้อ พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด คือ บุคลากรรับทราบลำดับการบังคับบัญชาของหน่วยงาน ($\bar{X} = 4.52$) อาจเนื่องมาจาก องค์การพยาบาลส่วนใหญ่ใช้รูปแบบโครงสร้างองค์การหลัก ซึ่งเป็นโครงสร้างที่มีความชัดเจน มีสายการบังคับบัญชาโดยตรงจากหัวหน้าหน่วยงานไปยังผู้ใต้บังคับบัญชา (สุลักษณ์ มีชูทรัพย์, 2539: 34) ทำให้ลำดับการบังคับบัญชาของหน่วยงานมีความง่ายและชัดเจน ส่วนในรายข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ กลุ่มงานการพยาบาลมีการกำหนดอัตรากำลังทดแทนชัดเจน ($\bar{X} = 3.30$) ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากผู้บริหารเห็นว่าเรื่องของการจัดอัตรากำลังไม่ใช่หน้าที่ความรับผิดชอบของพยาบาลประจำการ พยาบาลประจำการเป็นเพียงผู้ปฏิบัติงานตามนโยบายจากผู้บังคับบัญชาเท่านั้น ทำให้ในบางครั้งการถ่ายทอดนโยบายจากกลุ่มงานการพยาบาลไม่ถึงมือพยาบาลระดับปฏิบัติการ (พาริตา อิบราฮิม, 2541: 305) ซึ่งอาจส่งผลให้พยาบาลประจำการเกิดความไม่พึงพอใจในระบบ

การบริหารงานของผู้บริหารทางการแพทย์พยาบาลได้ เนื่องจากเห็นว่ากลุ่มงานการพยาบาลไม่ได้มีการบริหารจัดการเพื่อรองรับภาวะฉุกเฉินที่เป็นรูปธรรม ทำให้เกิดช่องว่างทางการบริหารและการปฏิบัติการพยาบาลได้ (สมจิตร หนูเจริญกุล, 2537: 38)

สำหรับปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ ในด้านการใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วย จากการศึกษา พบว่ามีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ กล่าวคือ วิชาชีพพยาบาลซึ่งเป็นสาขาของวิทยาศาสตร์สุขภาพที่ต้องรับผิดชอบในการให้บริการโดยอาศัยความรู้ที่หลากหลายมาบูรณาการการจัดการให้ อย่างถูกต้อง แม่นยำ ประหยัด มีประสิทธิภาพ และเหมาะสมกับพยาธิสภาพของผู้ป่วยแต่ละราย (กุลยา ตันติผลลาชีวะ และสงศรี กิตติรักษ์ตระกูล, 2541: 5) ดังนั้น อุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ที่ใช้ในการให้บริการต้องมีความทันสมัยและมีคุณภาพ มีจำนวนเพียงพอ และต้องอยู่ในสภาพพร้อมที่จะใช้งานได้ตลอดเวลา เพื่อให้การบริการทางการรักษาพยาบาล มีประสิทธิภาพ มีประสิทธิผล มีความสะดวกและรวดเร็ว จากการศึกษาของ Jalvalgi และ คณะ (1991อ้างใน อรรถัญญา มานิตย์, 2540) ที่ได้จากการสำรวจพฤติกรรมการเลือกใช้บริการของโรงพยาบาลพบว่าปัจจัยหนึ่งที่มีความสำคัญต่อการเลือกรักษาในโรงพยาบาลของผู้รับบริการ คือ การมีอุปกรณ์ทางการแพทย์ที่ทันสมัย และมีการนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยมาใช้ สอดคล้องกับการศึกษาของ ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ (2540) และ วัฒนา วิจิตรวัฒนากุล (2540) ที่พบว่า ประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากร ซึ่งได้แก่ การได้รับทรัพยากรที่เหมาะสมกับภารกิจ การมีระบบการควบคุมการใช้ทรัพยากร และการใช้ทรัพยากรที่คุ้มค่า เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลโดยตรงต่อประสิทธิผลองค์การ และมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลขององค์การ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 เมื่อทำการพิจารณาองค์ประกอบในด้านการใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วย เป็นรายชื่อ พบว่า ข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด คือ หอผู้ป่วยให้ความสำคัญกับการพัฒนาความรู้ที่ทันสมัย ($\bar{x} = 3.92$) แสดงให้เห็นว่ากลุ่มงานการพยาบาลให้ความสำคัญกับการพัฒนาในด้านความรู้เป็นอย่างมาก ส่วนข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด คือ ในหอผู้ป่วยมักพบปัญหาเกี่ยวกับวัสดุอุปกรณ์ที่ไม่เพียงพอ ($\bar{x} = 2.84$) ซึ่งอาจเป็นผลเนื่องมาจากภาวะวิกฤตเศรษฐกิจ ทำให้ประชาชนมาใช้บริการสุขภาพในโรงพยาบาลของรัฐเพิ่มมากขึ้น เพราะมีค่าบริการที่ถูกกว่าโรงพยาบาลเอกชน และมาตรการการปรับลดงบประมาณของรัฐบาล (กุลยา ตันติผลลาชีวะ และสงศรี กิตติรักษ์ตระกูล, 2541) ซึ่งอาจส่งผลต่อการบริหารจัดการในด้านวัสดุอุปกรณ์ที่มีความจำกัดในเรื่องงบประมาณ ทำให้เกิดความไม่เพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ในการปฏิบัติงาน

5.2.1.2 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านบุคคลกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ

จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบทั้ง 2 ด้านของปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล คือ ความผูกพันต่อองค์การของพยาบาล และปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาล (ตารางที่ 10) มีความสัมพันธ์ทางบวก ($r = 0.500$ และ 0.589) กับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการในทุกด้าน คือ ความสามารถในการปรับตัว การผลิตและบริการ และความพึงพอใจในงาน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ 2.1 และ 2.1 ดังนี้

ความผูกพันต่อองค์การของพยาบาลมีความสัมพันธ์ทางบวก กับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ กล่าวคือ ถ้าบุคลากรมีความผูกพันต่อองค์การก็จะทำให้บุคลากรเกิดความจงรักภักดี ยอมรับคุณค่าและเป้าหมายขององค์การ เกิดความพยายามและตั้งใจปฏิบัติงานให้แก่องค์การ (Baron และ Greenberg, 1990) โดยผู้ที่มีความผูกพันต่อองค์การจะรู้สึกถึงความเป็นเจ้าขององค์การ และมีความรู้สึกมั่นคง ซึ่งจะเป็นตัวช่วยลดความเครียดจากงาน ความไม่พึงพอใจในงานและการลาออกจากงาน (Begleg และ Cjaika, 1993) ซึ่งจากการศึกษาของ Steers (1977); Angle และ Perry (1981) พบว่าความผูกพันต่อองค์การมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลขององค์การและผลการปฏิบัติงานของบุคลากร เนื่องจากบุคลากรรู้สึกมีส่วนร่วมเป็นเจ้าขององค์การ สอดคล้องกับภรณ์ กิรติบุตร (2529: 97) ที่กล่าวว่า ความรู้สึกผูกพันต่อองค์การจะนำไปสู่ผลที่สัมพันธ์กับความมีประสิทธิผลขององค์การ เมื่อพิจารณาองค์ประกอบด้านความผูกพันต่อองค์การของพยาบาลเป็นรายข้อ พบว่า ความตั้งใจจะทำงานจนเกษียณอายุ มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 3.35$) แสดงให้เห็นว่า พยาบาลประจำการ โรงพยาบาลศูนย์ สังกัดกระทรวงสาธารณสุข มีความคิดที่จะย้ายหรือลาออกจากกลุ่มงานการพยาบาล เมื่อมีโอกาส ทั้งนี้ อาจเนื่องมาจากลักษณะงานของพยาบาลที่ต้องอยู่เวรบ่อย-ดึก ภาระงานและต้องรับผิดชอบสูง นอกจากนี้การปฏิบัติงานของพยาบาลยังคงมีความเสี่ยงต่อการติดเชื้อต่างๆ (สมจิต หนูเจริญกิจ, 2537: 38) จึงทำให้พยาบาลประจำการมีความคิดที่จะเปลี่ยนหรือย้ายงาน

สำหรับปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล ในด้านปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาล จากการศึกษา พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ กล่าวคือคุณภาพของงานบริการทางการพยาบาลจะเกิดขึ้นได้นั้นพยาบาลผู้ปฏิบัติงานต้องเป็นผู้มีความรู้ ความสามารถในการปฏิบัติงานเป็นอย่างดี (เจียมจิตต์ จุฑานุตร, 2539: 2) เพราะความสามารถในการปฏิบัติงานของบุคคลจะส่งผลต่อประสิทธิผลขององค์การ (Booyens, 1993; ธงชัย สันติวงษ์, 2537) การปฏิบัติงานของพยาบาลจึงเป็นส่วนสำคัญที่ทำให้องค์การบรรลุเป้าหมาย เนื่องจากเป็นกลุ่มที่สามารถสร้างสรรคุณภาพและความเจริญก้าวหน้าให้แก่องค์การได้

อย่างดีที่สุด จึงก่อให้เกิดความจำเป็นในการที่ต้องสร้างเสริม รักษา และทำนุบำรุงบุคลากร
 พยาบาลอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้มีความก้าวไกลร่วมไปกับการพัฒนาวิทยาการและเทคโนโลยีด้าน
 วิทยาศาสตร์สุขภาพ (พวงรัตน์ บุญญานุรักษ์, 2537) สอดคล้องกับการศึกษาของกุหลาบ รัตนสัง
 ธรรม (2536) ที่พบว่าพฤติกรรมของบุคลากรในหน่วยงาน ได้แก่ ความเชื่อมั่น การร่วมกันแก้
 ปัญหา และความรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เป็นต้น มีอำนาจในการทำนายประสิทธิผลของ
 องค์การ และจากการศึกษาของ ประเสริฐ บัณฑิตศักดิ์ (2540) ที่พบว่า ระบบบริหารโดยยึดระบบ
 คุณธรรม ได้แก่ ความเป็นกลาง การมอบหมายงานที่เหมาะสมกับความรู้ความสามารถ และการ
 สนับสนุนส่งเสริมด้านขวัญ และกำลังใจ เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลโดยตรงกับประสิทธิผลขององค์การ
 เมื่อพิจารณาองค์ประกอบในด้านปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาล เป็นรายชื่อ พบว่า
 ความรู้และประสบการณ์ทำให้การปฏิบัติงานดีขึ้นโดยมีค่าคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 3.35$) แสดง
 ให้เห็นว่า บุคลากรพยาบาลเห็นความสำคัญของการได้รับการพัฒนาความรู้ ในขณะที่ หัวหน้าชม
 เชมผลการปฏิบัติงานให้ผู้อื่นรับทราบ เป็นข้อที่มีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.99$) แสดงให้เห็น
 ว่าการปฏิบัติงานในหอผู้ป่วย สิ่งที่พยาบาลประจำการเห็นว่าผู้บริหารยังไม่ให้ความสำคัญหรือ
 สนใจเท่าที่ควร คือ การสร้างแรงจูงใจ ซึ่งแรงจูงใจจะทำให้ผู้ปฏิบัติงานมีกำลังใจ และเกิดความ
 พึงพอใจในงาน (สมพงษ์ เกษมสิน, 2536) ทำให้พยาบาลประจำการรู้สึกว่าจะไม่ได้รับการยอมรับ
 หรือส่งเสริมกำลังใจในการปฏิบัติงานจากผู้บังคับบัญชา

5.3 ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ข้อเสนอแนะจากผลการวิจัย

5.3.1.1 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยคัดสรรด้านองค์การ คือ โครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาลและการใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วยมีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โดยในด้านโครงสร้างของกลุ่มงานการพยาบาลพบว่าในส่วนของการจัดอัตรากำลังทดแทน เป็นสิ่งที่พยาบาลรับรู้ว่าเป็นรูปแบบที่ไม่มี ความชัดเจน ดังนั้นผู้บริหารในกลุ่มงานการพยาบาลควรให้ความสำคัญกับการประชาสัมพันธ์ให้บุคลากรรับทราบและเข้าใจถึงนโยบายและวิธีการปฏิบัติอย่างทั่วถึงเพื่อให้การปฏิบัติการพยาบาลในกลุ่มงานการพยาบาลมีความราบรื่นและเป็นไปในทิศทางเดียวกันทั่วทั้งองค์การ

สำหรับในด้านการใช้อุปกรณ์การแพทย์ในหอผู้ป่วยพบว่า มีปัญหาเกี่ยวกับความไม่เพียงพอของวัสดุอุปกรณ์ ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการให้ทุกหอผู้ป่วยมีอุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ที่มีคุณภาพ มีความทันสมัยและมีปริมาณที่เพียงพอ รวมทั้งการจัดให้มีโครงการพัฒนาบุคลากรให้สามารถใช้อุปกรณ์เครื่องมือทางการแพทย์ได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

5.3.1.2 จากผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยคัดสรรด้านบุคคล คือ ความผูกพันต่อองค์การของพยาบาลและปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ โดยพบว่าในด้านความผูกพันต่อองค์การของพยาบาล ในส่วนของพยาบาลตั้งใจจะทำงานจนเกษียณอายุมีค่าคะแนนเฉลี่ยต่ำที่สุด ดังนั้นผู้บริหารควรให้ความสำคัญกับการสร้างกลยุทธ์และปลูกฝังค่านิยมให้เกิดความรู้สึกผูกพันต่อองค์การแก่บุคลากรพยาบาลทุกคน ด้วยการทำให้บุคลากรเกิดความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งขององค์การ รวมทั้งส่งเสริมให้บุคลากรมีวิสัยทัศน์ร่วมกันและตรงกับเป้าหมายของกลุ่มงานการพยาบาล เพื่อให้พยาบาลรู้สึกเป็นหนึ่งเดียวกับกลุ่มงานการพยาบาล

สำหรับด้านปัจจัยส่งเสริมการปฏิบัติงานของพยาบาล พบว่า หัวหน้าชมเชยการปฏิบัติงานให้ผู้อื่นรับทราบมีค่าคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด ผู้บริหารจึงควรยกย่องชมเชย บุคลากรที่มีผลการปฏิบัติงานดีหรือเมื่อมีปฏิบัติงานบรรลุเป้าหมาย ซึ่งการชมเชยนี้ควรทำต่อหน้าบุคลากรคนอื่น ๆ หรืออาจทำป้ายติดประกาศให้บุคลากรทั้งภายในและภายนอกหน่วยงานรับทราบ เพื่อเป็นการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับผู้ปฏิบัติงาน

5.3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

5.3.2.1 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยคัดสรรด้านองค์การและด้านบุคคลกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ จึงควรมีการศึกษาเกี่ยวกับตัวแปรอื่น ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของปัจจัยด้านองค์การและด้านบุคคล เพื่อจะได้เปรียบเทียบและหาข้อสรุปว่าองค์ประกอบอื่นๆของ ปัจจัยในด้านองค์การ และ ด้านบุคคลกับประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่

5.3.2.2 การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาโดยประเมินประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของพยาบาลประจำการ ทำให้ทราบถึงประสิทธิผลของหอผู้ป่วยในมุมมองจากผู้ปฏิบัติงาน ในอนาคตเพื่อให้ทราบถึงประสิทธิผลที่แท้จริงของหอผู้ป่วยอาจทำการศึกษากับผู้รับบริการหรือผู้ป่วยโดยตรง เพื่อนำมาเปรียบเทียบว่าประสิทธิผลของหอผู้ป่วยตามการรับรู้ของบุคลากรจะมีความแตกต่างกับการรับรู้ของผู้รับบริการหรือไม่

5.3.2.3 ควรทำการศึกษาประสิทธิผลของหอผู้ป่วย ในเชิงลึก เช่นการวิจัยเชิงคุณภาพ โดยศึกษาว่าตัวบ่งชี้ประสิทธิผลของหอผู้ป่วยในโรงพยาบาลของรัฐ ในประเทศไทยต้องประกอบด้วยอะไรบ้าง เพื่อจะได้มีแนวทางในการประเมินประสิทธิผลของหอผู้ป่วยที่สมบูรณ์และตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด